

Књижевна кадионица у Пивскоме крају

(Говор на представљању Витлејемске руже у Пиви – 29.08.2024. љ.Г.)

Браћо и сестре, ми смо вечерас дошли овдје, тачно тамо гдје треба да будемо – сви српски путеви воде на Косово и Метохију а сви друмови јунака у Црној Гори се огледају у Оку – Пивском. У оној Пиви која је пружи́ла своју руку и своје срце ка Витлејему и прославила Богомладенца читавом својом историјом и својим именом. Сви су српски крајеви на земљи посути сјеменом божура и то је наш завјетни народни цвијет а само је једна ружа – Ружа Витлејемска, која долази са неба, обилази наш народ и преноси земљи оно што је на небу.

Једно од тих свједочења јесте и свједочанство ријечи, које представља ова збирка, која не представља просто збир појединачних радова различитих пјесника, већ потпуну смисаону заједницу ријечи и аутора, који сви заједно: славе, благодаре и моле за свој народ. Поставља се питање, ко је онда пјесник? Пјесник је онај који надилази себе. Он пјева о ономе у њему, о ономе што је изван њега али се најмање дотиче свога битисања у контексту самодовољности. Шта то значи? Значи да је човјек оно што је садржано у њему. Он је сасуд изабрани или сасуд за неку другу употребу. Човјек је и оно што је около њега – јер свако бира енергију која га окружује. Он је у друштву доброга или у друштву онога другога – недоброга. А и за оно изнутра и оно споља потребан је неки критеријум, који раздваја једно од другога, исправно и добро - од онога које то није. Та упоредна референца мора бити непромјенљива, да је не би кварило вријеме, простор, догађаји итд. односно мора бити стална, доступна и лака односно једноставна за упоредбу, дакле универзална. А шта је општије и универзалније од истине, љубави и живота и од припадности таквој заједници која проноси истину, свједочи љубав и обоје доказује животом.

Таква пјесничка заједница је вечерас пред вама и све о чему она говори и што проповијода је управо оно на чему почива Пива. На Витлејемској ружи сигурно једна од латица је Пивска. Пјесник пише јер Дух Свети дише, он страда јер се у Христа нада, пјесник се моли јер га Бог Отац воли. Тако су пјесме у овој књизи живи опис живота Пиве. На крају то је и племе које саборно слави Госпођин дан - Пресвету Богородицу, па је ово вечерашње сретање и поетско празновање Витлејема, само наставак овог Пивског и свенародног празника.

Пјесници у књизи говоре о светости. Говоре о њеној узвишености, о њеној докучивости али и тежини достизања. Говоре о трудовима које треба поднијети на путу живота, истине и љубави. Говоре о свеprisутности светости. О свему ономе што су ове планине и долови свједочили кроз историју, бивајући живи спомен васељенских догађаја наше Цркве. Под овим небом су жртве постајале светитељи, под овим врховима су страдалници добијали крила светости и потом их надлијетали, ка својој небеској отаџбини. На овој земљи се мученичка крв враћала у Адамово тијело и подизала Српски народ, када то сва земаљска мјерила нијесу могла ни да замисле.

Пјесници у књизи говоре о светитељима. Говоре о њиховој заштити, њиховом поштовању о значају исповиједања Божијих Светих. Они тиме баш говоре о Пиви. О Светој Софији, Светој Јаглици, Светој дјечи и родитељима Пивским, који своју светост

доказаше оданошћу пута, којим су ходили Свети Јован Претеча, Свети Георгије и други Божији угодници који су Крсне Славе овога краја. Краја који је дио укупне Српске Светости, којом постојимо, којом живимо и због које смо изабрани Божији народ.

Клањамо се страдањима Пиве.

Пјесници у књизи говоре о животу. Како тропар Велике Госпојине каже – „Мати сушчи живота“ односно „Мајко правога живота“ Витлејемска ружа је непогрешиви симбол живота и путоказ рајске баште, коју када је видимо на хоризонту, знамо да су наша небеска насеља близу. Али тај хоризонт је некада далеко и потребни су трудови да се до њега стигне. Тежак је и тежачки био живот Пивљана али бремене живота није их савило, већ их је ојачало, тако да се и новија историја и садашња дешавања могу погледати у очи онако како то гледа истински човјек. Јер и сами назив „човјек“ односно „человјек“ значи „онај који челом, гледа у вјекове“. Тако и пјесници челом и срцем описују и призивају вјекове, у мјери у којој је то на земљи могуће. Како каже акатист Успенија Пресвете Богородице каже „Ми слуге твоје Богородице, приносимо теби побожне пјесме...“ тако да ове пјесме имају карактер не само духовне, већ и Црквене поезије. Због тога се надамо добру – и пјесницима и Пивљанима јер у ирмосу Успенија Богородици се каже „ ТИ КОЈА НЕПРЕСТАНО СПАСАВАШ НАСЛЕДСТВО ТВОЈЕ“. Ми смо овдје наследство Божије на земљи живих, јер смо вечерас окупљени око Христа, Његове Мајке и заступника Српскога народа.

Не сумњам да ће се и дио ових пјесама у будућности и пјевати, будући да се духовна култура у Црној Гори развија у чему велику заслугу има и породица вашег пароха Јереја Луке Цицила, која је у вријеме највећег искушења по нашу Цркву – од другог рата, дала немјерљиви допринос у очувању Светиња и то на многе и различите начине.

Пјесници у књизи говоре о своме Оцу Небеском и својој земаљској отаџбини. Од грумена те отаџбине је настало срце овога народа а речено је „Гдје је срце твоје, ту је и благо твоје.“ Због тога су и пјесници одани својој ријечи и Пивљани своме крају, и једни и други су се кроз историју поклањали али се никоме нијесу клањали. Поклањали су се Оцу небескоме а све што се људима клањало, ни овдје ни ондје није могло да опстане. Због тога блага које се носи у срцу се и страда. Благо се не да, оно се брани на све начине, не да се отимати и оставља се за нараштаје. Речено је да „Покољења дјела суде“ и мислим да ту мисао треба допунити да и „Дјела покољењима суде“ што је велики завјет за оне који долазе и пуноћа заједнице предака и потомака.

Витлејемска ружа је дошла на мјесто свога прослављања. Њој не треба мјесто представљања, јер је Пресвета Богородица заступница Пивских чеда, и миомирис Витлејема је онај кад који је испунио ваше куће и Цркве а ову књигу, када год је отворите - осјетићете да је она књижевна кадионица, са чистим тамјаном Јерусалима.

Саша Зејак